8.3.2022

Knowledge grows

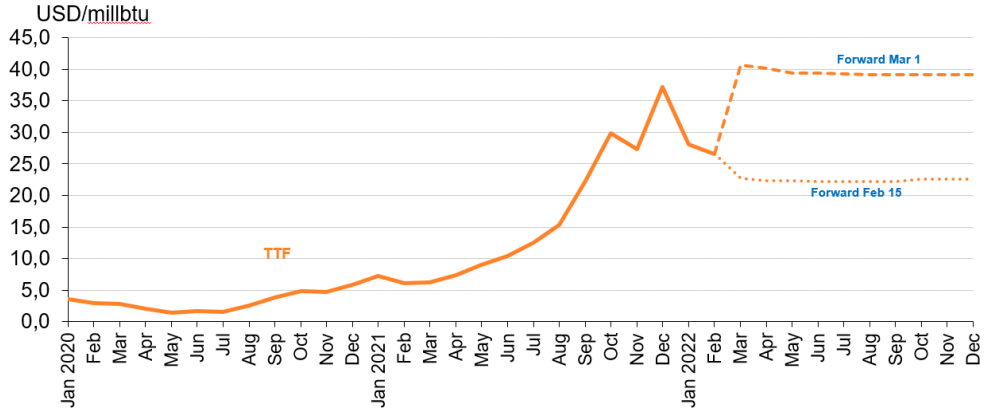
Yara Suomen lausunto Maa- ja metsätalousvaliokunnalle liittyen maatalouden kannattavuuskriisiin

Lannoitteiden vaikutus maatalouden kannattavuuteen

Niin maatalouden tuotteet kuin tuotantopanokset ovat kytköksissä globaaliin markkinatalouteen. Lannoitteiden hinta määräytyy maailmanmarkkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan. Vuoden 2021 keväällä alkanut poikkeuksellinen hinnannousu johtuu vahvasta kysynnästä, tuotantohaasteista johtuvasta tarjonnan pienenemisestä ja merkittävimpänä energian hinnan noususta. Energian hinta on suurin kustannuserä typpituotteiden valmistuksessa ja typpi kriittisin ravinne maataloudelle.

Korkea hintataso lannoitteissa koskee koko maailmaa ja se on osaltaan nostanut viljan hintoja maailmalla. Ero eri maanosien välillä tulee energian hinnasta, joka on EU-alueella merkittävästi korkeampi kuin muualla maailmassa, tehden lannoitteiden tuotannosta Euroopassa epäedullisemmaksi muuhun maailmaan nähden. Alla olevassa kuvaajassa näkyy Euroopan kaasunhinnan kehitys.

Kaasuhinnan kehitys Euroopassa

Myös Suomessa korkea tuotantopanosten hintataso on nostanut lopputuotteiden hintoja, mutta jakautuen epätasaisesti eri tuotantosuuntien välillä. Lannoitteen osuus tilan kokonais-kustannuksista on suurin viljatiloilla ja vastaavasti pienin siipikarjatiloilla.

Alla olevassa taulukossa on esitetty lannoitekustannusten osuus eri tuotantosuuntien tuotanto- ja tarvikekustannuksista. Esimerkiksi lypsykarjatiloilla lannoitteiden osuus tarvikekustannuksista oli vuonna 2020 noin 11 % ja viljatiloilla vastaava luku oli 34 %.

Lannoituskustannusten osuus tuotanto- ja tarvikekustannuksista vuosina 2012 ja 2020

	Tuotantokustannuksista,%		Tarvikekustannuksista,%	
	2012	2020	2012	2020
Viljatila	8	7	34	34
Lypsykarjatila	2	3	12	11
Sikatila	2	2	6	7
Siipikarjatila	1	1	2	1

Lähde: Luke Taloustohtori kannattavuuskirjanpito 2022

- Lypsykarjatiloilla 50 – 56 % (2012 vs 2020) tarvikekustannuksista on rehukustannuksia
- Sikatiloilla 67 – 68 % (2012 vs 2020) tarvikekustannuksista on rehukustannuksia
- Siipikarjatiloilla 84 – 89 % (2012 vs 2020) tarvikekustannuksista on rehukustannuksia

8.3.2022

Knowledge grows

Viljatiloilla tuotantopanosten hinnannousua kompensoi ennätyksellisen korkeat viljan hinnat. Vilja-alan yhteistyöryhmän (VYR) mukaan Matifin vehnän hinta on kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla ja Chicagon raaka-ainepörssi korkeimmillaan 10 vuoteen. Kevätvehnän tuotantokustannus-laskelmassa lannoituksen osuus vuonna 2020 oli 150 €/ha, kun se tämänhetkisillä lannoitehinnoilla on 270 €/ha. Samaan aikaan myös vehnästä saatava hinta on noussut vuoden 2020 tasosta.

Alla olevasta taulukosta nähdään, että kevätvehnän sadosta saatava hehtaarikohtainen tuotto on noussut 340 euroa hehtaaria kohden, kun lannoitekustannukset ovat nousseet 120 euroa hehtaarilta. Laskelma on tehty 4000 kilon hehtaarisadolla, kun lannoitustaso on 100 kg N/ha.

Viljatilan lannoitekustannus ja viljatulo 2020 verrattuna tulevaan satokauteen 2022

Kevätvehnä Keskisato 4000kg/ha	Sato 2020 ProAgria Lohkotietopankki	Sato 2022 *Fazer 4.3.2022 **YaraMila Y2	Ero
Viljan hinta	700e/ha	1040€/ha*	+340€/ha
Lannoituskustannukset	150e/ha	270€/ha**	-120€/ha

Korrelaatio lannoitteen hinnan ja tuotantosuunnan kannattavuuden välillä on heikko. Viljatilojen kannattavuus ei ole muuttunut lannoitteen hinnannousun myötä, mutta maito- ja lihatiloilla kannattavuus on heikentynyt entisestään, koska kohonneita kustannuksia ei saada siirrettyä tuotteen hintoihin. Lisäksi haasteena on käyttöpääoman lisääntynyt tarve kustannusnousun takia ja sen myötä heikko likviditeetti tiloilla rajoittaa myös lannoitteiden hankintaa.

Ukrainan sodan vaikutukset Yara Suomen toimintaan ja lannoitteiden saatavuuteen

Yara tuomitsee Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan ja olemme erittäin huolissamme vallitsevasta tilanteesta.

Lannoitteilla on tärkeä rooli ruuantuotannon turvaamisessa ja lannoitteiden valmistuksen kannalta välttämättömiä raaka-aineita tuodaan Suomeen Venäjältä. Venäjään kohdistuvat pakotteet eivät tällä hetkellä koske suoraan lannoitteita tai lannoitteiden raaka-aineita. NPK-lannoitteiden pääraaka-aineista fosforia saadaan Yaran omasta Siilinjärven kaivoksesta, mutta ammoniakista 80 % ja kalisuolasta (MOP, kaliumkloridi) 88 % tuodaan Suomeen Venäjältä.

Teemme osaltamme kaikkemme, että Yara Suomen tuotanto pysyy käynnissä, jotta voimme jatkaa toimituksia asiakkaillemme. Epävarmuustekijöitä on paljon ja tilanne Ukrainassa vaikuttaa niin lannoitteiden, elintarvikkeiden kuin näiden raaka-aineidenkin maailmanmarkkinoihin. Tilanteen epävarmuuden johdosta on vielä liian aikaista arvioida vaikutuksia raaka-aineiden saatavuuteen ja tuotteiden valmistukseen tulevaisuudessa.

Yaralla on globaalina toimijana laajoja verkostoja ja myös Euroopassa omia ammoniakkitehtaita. Yhtiö selvittää parhaillaan vaihtoehtoisia toimittajia. Muutokset vievät kuitenkin aikaa ja rautateitse tulevan ammoniakin toimitukset tulee varmistaa.

Yara toimii viranomaisten ohjeistusten mukaan ja toistaiseksi toimitukset Venäjältä Suomeen jatkuvat normaalisti. Koska sota Ukrainassa vaikuttaa maailman ruuantuotantoon päätös siitä

Knowledge grows

suljetaanko Venäjä ulos kansainvälisestä elintarvikeketjusta, ei kuulu yksittäiselle yritykselle, vaan kansallisille ja kansainvälisille viranomaisille.

Koko tulevan kauden arvioidusta volyymistä on tähän mennessä ostettu n. 80 % ja toimitettu hieman vähemmän. Yaran toimesta tuotantoa on pidetty käynnissä ja lannoitteita on ollut tarjolla koko ajan. Mikäli tilojen lannoitteiden hankintapäätökset venyvät lähelle kylvöjä, tai lannoitteiden kysyntä lisääntyy merkittävästi, tulee ensisijainen haaste olemaan logistiikka tehtailta tiloille. Lannoitteiden oikea aikainen saatavuus tulevalle kasvukaudelle ei siten ainoastaan riipu lannoitetuotannosta, vaan myös maatilojen mahdollisuudesta ja halukkuudesta hankkia lannoitteita.

Huolenaiheita huoltovarmuudesta

Siilinjärvellä sijaitsee EU:n ainoa fosfaattikaivos, josta saadaan ruokahuollon kannalta tärkeää fosforia lannoitteiden raaka-aineeksi. Fosfori on EU:n kriittisten raaka-aineiden listalla, ja kotimaisen huoltovarmuuden vuoksi on tärkeää turvata kaivostoiminnan ja lannoitetuotannon edellytykset Suomessa. Kaivostoiminnan toimintaympäristö on murroksessa ja muuttumassa heikommaksi. Ympäristölupaprosessit kestävä useita vuosia ja ovat ennakoimattomia, jolloin investointien toteuttaminen muuttuu epävarmemmaksi. Juuri julkaistussa kaivoslain ehdotuksessa kaivostoiminnan edellytyksenä on yleis- tai asemakaava, jolloin lupa toiminnan harjoittamisesta siirtyy kunnalliseen päätöksentekoon. Tällöin maakunnallinen tai valtakunnallinen näkökulma jää harkitsematta.

Yaran Siilinjärven toiminnan jatkaminen vuoden 2035 jälkeen tulee vaatimaan merkittäviä investointeja sekä kaivostoiminnan laajentamiseen että tuotantoprosessien uudistamiseen. Kemian tehtaiden merkittävin investointi on rikkihappotuotannon uudistaminen siinä vaiheessa, kun Pyhäsalmen kaivoksen pyriittirikasteen saatavuus loppuu. Tämä muutos tapahtuu vuosina 2025-2030. Yaran investointipäätöksiin ja siten myös toiminnan jatkumiseen Siilinjärvellä ja koko Suomessa vaikuttaa merkittävästi koko toimipaikan pitkän tähtäimen kannattavuus ja toimintaedellytykset.

Yara Suomi lyhyesti
Yara on maailmanlaajuinen lannoitteiden, teollisuuskemikaalien ja ympäristöratkaisujen tuottaja. Suomessa Yaralla on tehtaita Siilinjärvellä, Uudessakaupungissa ja Kokkolassa sekä kierrätyslannoitteita valmistavat tuotantolaitokset Nokialla ja Viitasaarella.

Siilinjärvellä sijaitsee myös EU-alueen ainoa fosfaattikaivos, josta saadaan maailman puhtainta fosfaattia lannoitteiden raaka-aineeksi. Yara Kotkaniemen tutkimusasemalla kehitetään viljelyratkaisuja maanviljelyn kannattavuuden ja kestävyyden parantamiseksi.

Yara tuottaa Suomessa noin 1,8 miljoona tonnia lannoitteita, josta vientiin menee 80 %. Lisäksi Yara valmistaa noin 45 000 tonnia kierrätyslannoitteita.

Olemme osana suomalaista elintarvikeketjua tuottaneet lannoitteita yli 100 vuotta. Yara työllistää Suomessa suoraan noin 900 henkeä ja kokonaisuudessaan työllisyysvaikutus on reilu 4500 henkeä. Yara on investoinut Suomeen yli 1,2 miljardi euroa viimeisen 12 vuoden aikana.